

Αγροτική Μεταρρύθμιση¹

Έλλειψη Στρατηγικής

1. Η τάση αστικοποίησης επί δεκαετίες συνοδεύτηκε με **Παραγωγική Υποβάθμιση** της χώρας λόγω αδυναμίας μιας σύγχρονης πολιτικής Κράτους, Τραπεζών και Συνδικαλιστικών Ενώσεων προς συνεταιρισμούς, βιοτεχνίες και βιομηχανίες. Αντί να εκσυγχρονίσουν τις παραγωγικές διαδικασίες ώθησαν τους αγρότες σε πολιτική επιδοτήσεων και δανείων. Η αδυναμία ανταγωνισμού ενίσχυσε την μετανάστευση στις πόλεις.
2. Δεν υπήρξε συγκροτημένη πολιτική σχετικά με την προστασία και αξιοποίηση των **Πλουτοπαραγωγικών Πηγών** στο έδαφος, τη θάλασσα και το υπέδαφος της χώρας, με επιπτώσεις στο περιβάλλον, τις αγροτικές, αλιευτικές και βιομηχανικές δραστηριότητες.
3. Είχαμε **Βιολογική Υπανάπτυξη** των Ελλήνων με έλλειψη οργανωμένης πολιτικής για διατροφή, πρόληψη και μαζικό αθλητισμό. Η μεσογειακή διαίτα με ελληνικά προϊόντα, που έχουν την υψηλότερη βιολογική αξία στην Ευρώπη δεν αξιοποιήθηκε. Επικράτησαν ξένα πρότυπα με fast food, λιπαρές τροφές & doping με απαγορευμένες ουσίες. Το αποτέλεσμα ήταν η δραματική αύξηση των παθήσεων και των ψυχικών διαταραχών.
4. **Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί** δεν επέτυχαν να στηρίξουν αποτελεσματικά το αγροτικό εισόδημα. Τα πρόσωπα που διοίκησαν εξυπηρέτησαν ως επί το πλείστον προσωπικές σκοπιμότητες και όχι το συμφέρον των αγροτών. Επί πλέον οι συνεταιρισμοί είχαν πιστωτικό και όχι παραγωγικό χαρακτήρα. Παράλληλα ο μικρός κλήρος δεν ευνοούσε την ανάπτυξη ισχυρών παραγωγικών μονάδων.

Δυνατότητες Παραγωγής

5. Κάθε τόπος διαθέτει **χαρακτηριστικά τυπικά αυτόχθονα προϊόντα** τα οποία, όταν αναδείξουν τα ποιοτικά τους πλεονεκτήματα, μπορούν να δηλώνονται με **ονομασία προέλευσης**, με βάση τη μοναδικότητα, τη γευστικότητα, την τέχνη επεξεργασίας και τα ιδιαίτερα ιστορικά, κλιματολογικά και παραγωγικά χαρακτηριστικά τους.
6. Πρέπει να αναδείξουμε και να αναγεννήσουμε ολόκληρες **οικογένειες και ποικιλίες προϊόντων** που πρωταγωνίστησαν στην πλούσια διατροφική, γαστρονομική και πολιτιστική μας παράδοση αιώνων. Τώρα που είναι ακόμα ζωντανές οι μνήμες αυτών των προϊόντων. Αυτά τα προϊόντα μπορούν και πάλι να πρωταγωνιστήσουν στο επίπεδο της παραγωγής, της κατανάλωσης, του γαστρονομικού πολιτισμού και της περιφερειακής ανάπτυξης. Πρέπει να αποκτήσουν ένα υψηλό μερίδιο συμμετοχής στα μεγάλα **δίκτυα διανομής** και μια αναβαθμισμένη θέση στα καταστήματα πωλήσεων και εστίασης.
7. Η ενδοχώρα έχει τις προϋποθέσεις για **παραγωγή προϊόντων με υψηλή αξία** σε διατροφικές, θεραπευτικές και προστατευτικές ιδιότητες, όπως είναι τα παραγόμενα από την Άμπελο, την Ελιά, τη Μέλισσα, την Κτηνοτροφία και την μεγάλη ποικιλία Βοτάνων και Θάμνων. Προϊόντα με διεθνείς διακρίσεις που μπορούν να αποτελέσουν την προμετωπίδα της αγροτικής μας πολιτικής. Οι ευκαιρίες πολλαπλασιάζονται καθώς ανοίγουν οι αγορές της Κίνας, Ινδίας και Ρωσίας με υψηλή ζήτηση σε ποιοτικά προϊόντα.
8. **Η προώθηση ελληνικών βιολογικών προϊόντων στις διεθνείς αγορές** είναι απόλυτα εφικτή και συμφέρουσα από οικονομικής πλευράς, με βάση βιολογικές μεθόδους. Από πανεπιστημιακά εργαστήρια έχει επιτευχθεί υψηλή απόδοση και ποιότητα με δραστική μείωση των λιπασμάτων και του κόστους παραγωγής. Π.χ. η παραγωγή βιολογικού λαδιού από τον ελαιόκαρπο αυξήθηκε έως και 50%!!!. (Δηλαδή, σε στοχευμένες βιολογικές εφαρμογές, το ποσοστό λαδιού από 20% έφθασε το 30%).

¹ Δημοσιεύθηκε την 21^η Μαρ. 2010 στην εφημερίδα «Γνώμη»

9. Η χώρα μας μπορεί να αντιμετωπίσει τον διεθνή ανταγωνισμό μόνο εάν στραφεί σε **ποιοτικά προϊόντα όπου διαθέτει ισχυρό συγκριτικό πλεονέκτημα** σε σχέση με τις ανταγωνίστριες χώρες. Δυστυχώς μέχρι σήμερα, λόγω υποτονικής πολιτικής, κινδυνεύει να χάσει και αυτό το πλεονέκτημα.
10. Το πλούσιο δυναμικό των **Ελλήνων επιχειρηματιών της διασποράς** δεν έχει αξιοποιηθεί με οργανωμένες δομές έτσι ώστε να πρωταγωνιστήσει στην προώθηση των ελληνικών προϊόντων στο εξωτερικό. Οι ελληνικές κοινότητες της διασποράς, με τους πολυάριθμους συλλόγους – εκπροσώπους κάθε ελληνικής γωνιάς – αποτελούν τους καλύτερους πρεσβευτές των ελληνικών προϊόντων και της μοναδικής παράδοσής μας.

Προβλήματα Παραγωγής

11. **Ο αγροτικός πληθυσμός υποφέρει από έλλειψη τεχνογνωσίας** σε όλα τα στάδια μιας αγροτικής εκμετάλλευσης με συνέπεια τη δραστική μείωση του αγροτικού εισοδήματος και την αδυναμία των ελληνικών προϊόντων να αποκτήσουν προστιθέμενη αξία και να πρωταγωνιστήσουν σε παγκόσμιο επίπεδο, παρά την ασυναγώνιστη ποιότητα που διαθέτουν. Παράλληλα παραμένει αναξιόπιστο σημαντικό ποσοστό του επιστημονικού δυναμικού μας.
12. Οι παραγωγοί στην μεγάλη πλειοψηφία τους δεν συμμετέχουν στη μεταποίηση και εμπορία των προϊόντων τους με αποτέλεσμα να υπάρχει αυτή η **τεράστια διαφορά μεταξύ των τιμών παραγωγού και καταναλωτή**, με συντριπτικό πλήγμα σε βάρος του παραγωγού. Ιδιαίτερα προκλητική είναι η απαίτηση των μεσαζόντων και των S/M να επιδιώκουν κέρδος μέχρι και 60% (!!!) επί των τιμών.
13. Παρά την μαζική είσοδο μεταναστών στη χώρα μας **το κόστος εργασίας** επιβαρύνει υπέρμετρα το κόστος παραγωγής και τα προϊόντα μας γίνονται μη ανταγωνιστικά. Παράλληλα τις επόμενες δεκαετίες αναμένονται μαζικές μετακινήσεις πληθυσμών από υπανάπτυκτες χώρες. Σήμερα ένα δίσ κάτοικοι στον πλανήτη ζουν με ένα Ευρώ το μήνα. Εντούτοις δεν έχει διαμορφωθεί καμία αξιόπιστη στρατηγική για τη διαχείριση αυτών των φαινομένων.
14. Η καθήλωση των τιμών παραγωγού κάτω από το κόστος καλλιέργειας, η αύξηση των τιμών των εφοδίων, η αθρόα εισαγωγή προϊόντων με χαμηλές τιμές και ποιότητα και η μείωση του όγκου παραγωγής και επενδύσεων έχουν οδηγήσει τις τελευταίες δεκαετίες σε **δραματική αύξηση των αγροτών που εγκαταλείπουν** την αγροτική απασχόληση και την ενδοχώρα, με οδυνηρές συνέπειες για την ελληνική κοινωνία.
15. Στον **τομέα της διαχείρισης των υδάτινων πόρων** υπάρχει σοβαρό έλλειμμα υποδομών και στρατηγικού σχεδιασμού. Υπάρχει κατασπατάληση νερού και αλόγιστη χρήση φυτοφαρμάκων που μολύνουν τον υδροφόρο ορίζοντα. Παράλληλα η ανεξέλεγκτη χρήση των γεωτρήσεων προκαλεί μη αντιστρεπτές βλάβες μετατρέποντας το νερό σε υφάλμυρο. Τα οικοσυστήματα δεν χωρίζονται σε δήμους και κοινότητες. Ο Όλυμπος, το Παναχαϊκό και ο Ταΰγετος δεν ανήκουν σε κανένα. Η σημερινή κατάσταση, όπου ο κάθε φορέας προτείνει διαφορετικά μέτρα, είναι αντιφατική και προκαλεί σύγχυση.
16. **Η απουσία πολιτιστικών αγαθών** αναδεικνύεται κυρίαρχο πρόβλημα στην ενδοχώρα, ιδιαίτερα για τις νεαρές ηλικίες που αισθάνονται ότι η ύπαιθρος υστερεί σε ποιότητα ζωής από αυτή των πόλεων με συνέπεια να οδηγούνται στην εγκατάλειψή της.
17. **Η πληροφόρηση του καταναλωτή** για όλα τα στάδια παραγωγής ενός προϊόντος, μέχρι αυτό να φθάσει στο πιάτο του, αναδεικνύεται ως ένα κυρίαρχο αίτημα για το άμεσο μέλλον. Επίσης υπάρχει σοβαρή έλλειψη πληροφόρησης για τα συγκριτικά πλεονεκτήματα των ελληνικών ποιοτικών προϊόντων.
18. Για λόγους προστασίας της πλούσιας βιοποικιλότητας που διαθέτει η χώρα μας απαιτείται η διάσωση και η ανάδειξη όλων των ελληνικών φυτικών ποικιλιών και όλων των **ελληνικών αυτόχθονων φυλών αγροτικών και άγριων ζώων**. Η εντατικοποίηση της παραγωγής έχει οδηγήσει σε γενετική διάβρωση με κίνδυνο την ολοκληρωτική εξαφάνιση γηγενών πληθυσμών που διαθέτουν ανεκτίμητα φυσικά χαρακτηριστικά.

Προτάσεις για Αγροτική Μεταρρύθμιση

Τεχνικοοικονομική Στήριξη

1. Ο παραγωγός πρέπει να είναι συμμετοχος στην καθετοποίηση της παραγωγής. Η προστιθέμενη αξία από μεταποίηση και εμπορία ανήκει **ΚΑΙ** στον παραγωγό. Χωρίς την δική του παραγωγή δεν δημιουργείται προστιθέμενη αξία.
2. **Στοχευμένες επιδοτήσεις για μετατροπή των συνεταιρισμών σε καθετοποιημένες επιχειρήσεις**, που θα διαθέτουν: α) εξειδικευμένα στελέχη (οικονομολόγους, γεωπόνους, κτηνιάτρους, κ.ά.) που θα καθοδηγούν τους αγρότες στην εφαρμογή επιστημονικών μεθόδων για πιστοποιημένα προϊόντα β) εξειδικευμένους managers για προώθηση (και εξαγωγές) πιστοποιημένων προϊόντων με σύγχρονες μεθόδους μάρκετινγκ και γ) εξειδικευμένα καταστήματα πώλησης στις αστικές ζώνες για προσφορά φθηνών ποιοτικών προϊόντων.
3. Ειδικά κίνητρα με προσανατολισμό των επιδοτήσεων και των δανείων **σε πιστοποιημένες καθετοποιημένες επιχειρήσεις από ομάδες παραγωγών** ώστε να προωθήσουν σύγχρονα εταιρικά σχήματα για βιολογικά και πιστοποιημένα προϊόντα και να επωφεληθούν από την προστιθέμενη αξία. Παράλληλα οι αρμόδιοι κρατικοί φορείς πρέπει να απεξαρτηθούν από τις εκάστοτε πολιτικές ηγεσίες και να έχουν αξιοκρατικά κριτήρια και εξειδικευμένο προσωπικό.
4. **Μεταφορά τεχνογνωσίας** σε επαγγελματίες αγρότες με εφαρμογές καινοτομίας, πιλοτικές καλλιέργειες, πειραματικούς αγρούς, θερμοκοιτίδες εκτροφών και καλλιεργειών, εκπαίδευση πάνω στο χώρο (on job training), διαδικασίες μαθητείας, επισκέψεις μελέτης (study visit) σε επιλεγμένες μονάδες, κ.ά.
5. Εφαρμογή της **κυκλικής μετανάστευσης**: Προσφορά εργασίας και εξειδίκευσης σε προσωρινούς μετανάστες από υπανάπτυκτες χώρες, (όπου ζουν με ένα Ευρώ το μήνα), με βάση πιστοποιημένα γραφεία διαχείρισης προσωπικού που θα διασφαλίζουν τις συνθήκες εργασίας και διαμονής. Υποχρεωτική επιστροφή των μεταναστών, μετά από 4 ή 5 έτη, στις χώρες προέλευσης με βάση διακρατικές συμφωνίες. Τριπλό το όφελος: α) οι μετανάστες αποκτούν πολλαπλάσια εισοδήματα σε σχέση με αυτά στην χώρα τους, β) η χώρα προέλευσης ωφελείται από τα εμβάσματα των μεταναστών και την εξειδίκευση που αποκτούν για να στηρίξουν την ανοικοδόμηση της πατρίδας τους, γ) η χώρα υποδοχής ωφελείται από το φθινό εργατικό δυναμικό και η οικονομία της γίνεται ανταγωνιστική. Η κυκλική μετανάστευση είναι ο μόνος τρόπος για τη μείωση των ανισοτήτων στον κόσμο. Εφαρμόζεται από ανταγωνίστριες χώρες με θεαματικά αποτελέσματα.
6. Δημιουργία ανεξάρτητου και ενιαίου **Φορέα Διαχείρισης των Υδάτινων Πόρων** σε επίπεδο Περιφέρειας, στελεχωμένου με έμπειρο επιστημονικό προσωπικό για τη διαμόρφωση συνολικής στρατηγικής (διαδημοτικής) που να υπερβαίνει τις μικροπολιτικές αντιπαλότητες των δημοτικών οργάνων. Ο φορέας αυτός πρέπει να έχει δικαίωμα στον έλεγχο της κατανάλωσης και της ρύπανσης. Ευρισκόμενος πιο κοντά στα κέντρα λήψης των αποφάσεων θα διαθέτει και την αναγκαία δανειοληπτική πιστότητα.
7. Δημιουργία Εθνικού Φορέα για διάσωση και ανάδειξη όλων των ελληνικών **αυτόχθονων φυλών αγροτικών και άγριων ζώων**, αντίστοιχου με αυτόν του ΕΘΙΑΓΕ για τις ελληνικές φυτικές ποικιλίες, ώστε να διαφυλαχθεί η πολύτιμη χλωρίδα και πανίδα του τόπου μας και να προστατευθεί όλη η ποικιλία των οικοσυστημάτων. Οι αυτόχθονες φυλές, έχουν χαμηλό κόστος διαβίωσης, υψηλή προσαρμοστικότητα στο φυσικό περιβάλλον και αντοχή στις ενδημούσες ασθένειες. Είναι οι πλέον κατάλληλες για την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων.

Προβολή και ενημέρωση

8. Ίδρυση **αγροτικών σχολείων και ερευνητικών κέντρων**. Προώθηση της δια βίου εκπαίδευσης/κατάρτισης. Πρόσβαση στη γνώση χωρίς γεωγραφικούς περιορισμούς. Ιδιαίτερα η πανεπιστημιακή έρευνα πρέπει να δώσει έμφαση στον αγροτικό τομέα.

9. **Σύνδεση της εκπαιδευτικής κοινότητας με τους χώρους παραγωγής.** Εξοικείωση των μαθητών με τα στάδια παραγωγής, μεταποίησης & προώθησης των προϊόντων.
10. Δημιουργία **Αγροτικών Βιοτεχνικών Πάρκων** με πρότυπες βιοτεχνικές μονάδες από ελαιотреβεία, τυροκομεία, οινοποιεία, σφαγείο, μελισσοκομικό εργαστήριο κ.ά. ώστε να λειτουργήσουν ως πρότυπα για τη μεταποίηση βιολογικών και πιστοποιημένων προϊόντων.
11. **Προβολή των τοπικών προϊόντων** και του γαστρονομικού πολιτισμού κάθε περιοχής από ΜΜΜ, ΜΜΕ, infocenter, τοπικούς φορείς και πιστοποιημένα καταστήματα εστίασης.
12. **Ανάδειξη του αγροτουρισμού** ως πρωτεύοντος στοιχείου του θεματικού τουρισμού. (Π.χ. δρόμοι του κρασιού ή του λαδιού, ανάδειξη και αξιοποίηση μνημειακών ελαιόδέντρων κ.ά). Σύνδεση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς με την παραγωγική και γαστρονομική μας παράδοση δημιουργώντας Μουσεία Αγροτικών Προϊόντων.
13. Δημιουργία **κέντρων εμπορίου, πολιτισμού και αναψυχής** σε κατάλληλα επιλεγμένα σημεία της ενδοχώρας έτσι ώστε η ποιότητα ζωής των κατοίκων της υπαίθρου να μην υπολείπεται της ποιότητας ζωής των αστικών κέντρων.
14. Καθιέρωση **Ιστοσελίδας και Μηνιαίου Περιοδικού** για κάθε κλάδο αγροτικών προϊόντων και μέσω παραγωγής με **συγκριτικούς πίνακες** με κάθε χαρακτηριστικό στοιχείο που μπορεί να διαθέτει ένα προϊόν. Π.χ. σύνθεση του προϊόντος και της συσκευασίας του, ιδιότητες (πλεονεκτήματα, μειονεκτήματα), διακύμανση τιμών κ.ά. Επίσης αναλυτική καταγραφή για τις τρέχουσες **συνθήκες στην αγορά** σε κάθε κλάδο προϊόντων και μέσω παραγωγής (εισαγωγές, εξαγωγές, διασπορά και μεγέθη εισαγωγικών και εξαγωγικών επιχειρήσεων, πίνακες με τιμές παραγωγού, μεταποιητή και καταναλωτή, οικονομοτεχνικά θέματα, παρακολούθηση αγορών στις ανταγωνίστριες χώρες, κ.ά.). Υποχρεωτική έκδοση αυτών των περιοδικών και ενημέρωση των ιστοσελίδων από ομοσπονδίες και επιμελητήρια.
15. Δημιουργία **Εθνικού Ιδρύματος Διατροφικής Αγωγής**, στα πρότυπα παρόμοιων ιδρυμάτων ξένων χωρών, που θα διαμορφώσει διατροφικά πρότυπα αξιοποιώντας όλα τα πλεονεκτήματα της Κρητικής διατροφής, (δεδομένου ότι ο όρος «Μεσογειακή διατροφή» είναι εντελώς λανθασμένος και εξυπηρετεί συμφέροντα διεθνών διατροφικών ομίλων). Επίσης θα συμβάλει καθοριστικά στην **πρόληψη των παθήσεων** διαμορφώνοντας εξειδικευμένες διατροφικές οδηγίες για κάθε περίπτωση.

Προώθηση Προϊόντων

16. Προώθηση **πιστοποιημένων και βιολογικών προϊόντων** σε υπηρεσίες του ευρύτερου δημόσιου τομέα: παιδικούς σταθμούς, σχολεία, ανώτερες και ανώτατες σχολές, ιδρύματα, οργανισμούς, ΔΕΚΟ, τοπική αυτοδιοίκηση κ.ά. Επίσης για κάθε δημόσια εκδήλωση οι παραπάνω υπηρεσίες να υποχρεούνται στην κατανάλωση τοπικών ποιοτικών προϊόντων και φαγητών από πιστοποιημένα καταστήματα εστίασης με παραδοσιακή τοπική κουζίνα. Παράλληλα να δοθούν ιδιαίτερα κίνητρα σε ξενοδοχειακές μονάδες γι' αυτά τα προϊόντα.
17. Δημιουργία **εμπορικών επιμελητηρίων στις ελληνικές κοινότητες** του εξωτερικού ώστε να αναπτύξουν δίκτυα συνεργασίας και ανταλλαγών μεταξύ των Ελλήνων επιχειρηματιών της διασποράς και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων της χώρας μας.

Όλες οι παραπάνω προτάσεις, χωρίς να υποτιμούμε επί μέρους προβλήματα κάθε κλάδου, θεωρούμε ότι αποτελούν προϋπόθεση για να αντιμετωπίσουμε άμεσα την απογύμνωση της ενδοχώρας από το ενεργό δυναμικό της. Δεν έχουμε συνειδητοποιήσει ότι η πρωτογενής παραγωγή είναι η ΜΑΝΑ μας για την επιβίωσή μας. Τα οκτώ στα δέκα εργοστάσια στηρίζονται σε φυτικές και ζωϊκές ύλες. Λόγω των κλιματικών αλλαγών ο τομέας των τροφίμων και των πρώτων υλών θα αντιμετωπίσει σοβαρή κρίση και εμείς έχουμε όλες τις προϋποθέσεις να την αντιμετωπίσουμε.

Παραδοσιακά Προϊόντα Δυτικής Ελλάδας²

Με την ευκαιρία των εκδηλώσεων για την προβολή των παραδοσιακών προϊόντων της Αχαΐας θεωρούμε σκόπιμο να υπογραμμίσουμε κάποια στοιχεία που μπορούν να αποτελέσουν θέσεις της διατροφικής, παραγωγικής και τουριστικής μας στρατηγικής για όλη τη Δυτική Ελλάδα.

Τα τοπικά προϊόντα είναι οι πλέον αντιπροσωπευτικοί πρεσβευτές της διατροφικής, παραγωγικής και πολιτιστικής ιστορίας ενός τόπου. Κάθε τόπος διαθέτει **χαρακτηριστικά τυπικά αυτόχθονα προϊόντα** τα οποία, όταν αναδείξουν τα ποιοτικά τους πλεονεκτήματα, μπορούν να δηλώνονται με **ονομασία προέλευσης**, με βάση τη μοναδικότητα, τη γευστικότητα, την τέχνη επεξεργασίας και τα ιδιαίτερα ιστορικά, κλιματολογικά και παραγωγικά χαρακτηριστικά τους. Για τους αγρότες τα προϊόντα αυτά είναι η υπογραφή τους, το copyright.

Πρέπει να αναδείξουμε και να αναγεννήσουμε ολόκληρες **οικογένειες και ποικιλίες προϊόντων** που πρωταγωνίστησαν στην πλούσια διατροφική, γαστρονομική και πολιτιστική μας παράδοση αιώνων. Τώρα που είναι ακόμα ζωντανές οι μνήμες αυτών των προϊόντων. Η **Μεσογειακή κουζίνα** με το κύρος μιας ιστορικά ριζωμένης διατροφικής παράδοσης, πρέπει να αναδειχθεί μέσα από την τουριστική μας πολιτική, μια παγκόσμια γαστρονομική πρόταση, ο άλλος πόλος απέναντι σε μια ολοκληρωτική γαστρονομική ομοιογενοποίηση της Δύσης των fast food και των φαγητών της κονσέρβας.

Η χώρα μας διαθέτει προϊόντα υψηλής διατροφικής και θεραπευτικής αξίας, με μοναδικές ιδιότητες αναγνωρισμένες από διεθνείς επιστημονικούς φορείς. Θα επισημάνουμε **πέντε κατηγορίες προϊόντων** που προέρχονται από την Άμπελο, την Ελιά, τη Μέλισσα, την Κτηνοτροφία και την μεγάλη ποικιλία Βοτάνων και Θάμνων.³ Χωρίς να υποτιμούμε τα υπόλοιπα προϊόντα μας οι κατηγορίες αυτές θα μπορούσαν να αποτελέσουν την προμετωπίδα της αγροτικής μας πολιτικής, τόσο στον τομέα των εξαγωγών όσο και στον τομέα της εγχώριας κατανάλωσης.

Ο πίνακας που ακολουθεί είναι ενδεικτικός της πολύ μεγάλης γκάμας προϊόντων στις πέντε κατηγορίες.

<u>Άμπελος</u>	<u>Ελιά</u>	<u>Μέλισσα</u>	<u>Κτηνοτροφία</u>	<u>Βότανα & Θάμνοι</u>
Σταφύλι	Λάδι	Μέλι	Γάλα	Φασκόμηλο
Κρασί - Εύδι	Βρώσιμες Ελιές	Γύρη - Πρόπολη	Γιαούρτι	Δενδρολίβανο
Τσίπουρο	Πυρήνας	Βασιλ. Πολτός	Βούτυρο	Χαμομήλι
Πετιμέζι	Πυρηνέλαιο	Κερί	Τυρί	Ρίγανη
Μουσταλευριά	Σαπούνι	Φαρμακευτικά	Κρέας - Αλλαντικά	Μαστίχα
Αμπελόφυλλα	Καλλυντικά	Καλλυντικά	Δέρματα - Μαλλί	Ρόδια
Γλυκά & πολλά άλλα	Γλυκά & πολλά άλλα	Γλυκά & πολλά άλλα	Γλυκά & πολλά άλλα	& περίπου 300 άλλα είδη

² Το παρόν κείμενο προέρχεται από δημοσίευση στην εφημ. «ΓΝΩΜΗ» τον Απρ. 2006 και άλλες νεότερες παρεμβάσεις.

³ Εκτός από τη μαγειρική, τη ζαχαροπλαστική και τη φαρμακευτική, η χρήση τους επεκτείνεται και σε άλλους αξιόλογους και κερδοφόρους τομείς όπως είναι τα καλλυντικά.

Αυτά τα προϊόντα μπορούν και πάλι να πρωταγωνιστήσουν στο επίπεδο της παραγωγής, της κατανάλωσης, του γαστρονομικού πολιτισμού και της περιφερειακής ανάπτυξης. Πρόκειται για παραδοσιακά **τυπικά προϊόντα ασυναγώνιστης ποιότητας**, με μια αριστοκρατική και ευγενή καταγωγή.

Πρέπει να αποκτήσουν ένα υψηλό μερίδιο συμμετοχής στα μεγάλα **δίκτυα διανομής** και μια αναβαθμισμένη θέση στα καταστήματα πωλήσεων και εστίασης.

Οι μεγάλες αλυσίδες, επιδιώκοντας το χαμηλό κόστος πρώτων υλών και εργασίας μέσα σε ευνοϊκό οικονομικό περιβάλλον υπανάπτυκτων χωρών, προωθούν μία **ομοιογενοποίηση της παραγωγής, της κατανάλωσης και του πολιτισμού** με μαζικές τυποποιημένες επεξεργασίες σε τρόφιμα με βιολογικές μεταλλάξεις ή χημικά υποκατάστατα και σε ενδυμασία – υπόδηση με συνθετικές πρώτες ύλες. Αυξάνουν συνεχώς τους κινδύνους σε βάρος της υγείας των πολιτών, του πολιτισμού και του περιβάλλοντος.

Η απάντηση είναι η ενίσχυση **μικρών μονάδων παραγωγής και κατανάλωσης** τοπικών προϊόντων υψηλής διατροφικής αξίας και ποιότητας, ως τον κύριο μοχλό για την τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη.

Πρέπει να προωθήσουμε **καταστήματα εστίασης** παραδοσιακής κουζίνας (πιστοποιημένα), με μάγειρα σχολής, που θα συνδυάζει καλομαγειρεμένα πιάτα με καλοφτιαγμένα κρασιά της περιοχής, που θα αναδεικνύει το τρίπτυχο της ελληνικής κουζίνας λάδι – σιτάρι – κρασί με οπτική, γευστική και οσφρητική απόδοση, ικανοποιώντας τις απαιτήσεις του σύγχρονου περιηγητή. **Η γαστρονομία** δεν έχει σχέση με την κραιπάλη. Αντίθετα, είναι αυτή που δίνει το μέτρο και συνδέεται με την ιστορία, τις μνήμες, τα ήθη και τις συνήθειες του λαού μας. Η γαστρονομία είναι εθνικός μας πόρος.

Η παραδοσιακή μικρή επιχείρηση **εμπνέει εμπιστοσύνη** διότι δεν μπορεί να εκτεθεί σε πελάτες – καταναλωτές της τοπικής κοινωνίας, χρησιμοποιώντας κακής ποιότητας πρώτες ύλες.

Μια σοβαρή προϋπόθεση για την ανάπτυξη των μικρών επιχειρήσεων και βιοτεχνιών του αγροτικού χώρου είναι η ένταξή τους σε αναπτυξιακά προγράμματα και η δημιουργία υποδομών στο τομέα των μεταφορών όπως είναι ένα σύγχρονο **οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο**.

Υπάρχει μεγάλο έλλειμμα τεχνογνωσίας στον αγροτικό κόσμο με συνέπεια τη δραστική μείωση του αγροτικού εισοδήματος. Για την καλλιέργεια της τεχνογνωσίας είναι επιτακτική ανάγκη **η ίδρυση Γεωπονικής Σχολής και Αγροτικών Σχολείων** στη Δυτική Ελλάδα.

Για την ανάδειξη των προβλημάτων και την προβολή της κουλτούρας, των τοπικών προϊόντων και των άλλων πλεονεκτημάτων της Δυτικής Ελλάδας χρειαζόμαστε ένα **Κρατικό Τηλεοπτικό Κανάλι**, μία ΕΡΤ4, όπως είναι η ΕΡΤ3 για τη Μακεδονία. Παράλληλα πρέπει να αξιοποιήσουμε την ελληνική διασπορά στο εξωτερικό με την ίδρυση **Εμπορικών Επιμελητηρίων** που θα προωθήσουν τα ελληνικά προϊόντα με την ασυναγώνιστη ποιότητά τους, σε όλες τις χώρες του εξωτερικού. Οι ευκαιρίες πολλαπλασιάζονται καθώς ανοίγουν οι αγορές της Κίνας, Ινδίας και Ρωσίας με υψηλή ζήτηση σε ποιοτικά προϊόντα.

Οι τοπικές και περιφερειακές εκθέσεις μπορούν να ενισχύσουν τη φήμη της ποιότητας των προϊόντων, το κύρος τους, τις τιμές τους και να επεκτείνουν τη διακίνησή τους από τοπικό σε εθνικό επίπεδο.

Ευκαιρία λοιπόν και για την Δυτική Ελλάδα να ενισχύσει τη θέση της μέσα από τέτοιες «εβδομάδες» προβολής των προϊόντων της.

Ανδρέας Β. Γαλάνης
M.Sc. in Operation Research
Polytechnic Institute of New York, U.S.A.
Ειδικός Δημόσιων Συγκοινωνιών